



És una pel·lícula, és a dir, una interpretació artística de la biografia i l'espiritualitat missionera del personatge.

Carlos Sánchez Miranda



Un pastor no és un líder a l'estil dels qui dirigeixen o, almenys, pretenen dirigir el món de l'economia o el món de la política.

Armand Puig i Tàrrrech



Una causa martirial és un fet eclesial que testimonia la fidelitat a Crist i a l'Església; és endinsar-se en el misteri d'amor, de plenitud i de radicalitat en la vivència cristiana que suposa tot martiri.

Valentí Serra de Manresa

EL BON PASTOR

Revista per a preveres i diaques



Jo soc el bon pastor: conec les meves ovelles, i elles em coneixen a mi, tal com el Pare em coneix, i jo conec el Pare. I dono la vida per les ovelles.

Número 139
Novembre 2021

Any XII

Pòrtic.....	3
ARMAND PUIG I TÀRRECH	
«CLARET» una pel·lícula que fa dialogar el P. Claret amb el món d'avui.....	6
CARLOS SÁNCHEZ MIRANDA	
50 anys del discurs de Pau Casals a les Nacions Unides	9
JOSEP MIQUEL BAUSSET	
Beatificació màrtirs caputxins.....	11
VALENTÍ SERRA DE MANRESA	
Un prevere sinodal (III): "Vida interior: cor i esperit" (a mode d'assaig)	14
DANIEL PALAU	
La Sagrada Família de Gaudí: La pastoral de la bellesa.....	16
JOSEP MARIA TURULL	
Homilia en la benedicció de l'abat de Montserrat, Dom Manel Gasch.....	18
+ MANUEL NIN GÜELL	
<i>Imagine</i> , himne gnòstic.....	22
XAVIER MORLANS	

Equip de redacció Agustí Borrell, Norbert Miracle, Xavier Morlans, Daniel Palau, Armand Puig. Sota el patrocini de la *Càtedra de Teologia Pastoral Josep Pont i Gol*

Disseny original Animaset

Dipòsit Legal T- 1085 - 2014 revistaelbonpastor@gmail.com www.elbonpastor.cat

Si voleu col·laborar econòmicament en el sosteniment i difusió de la revista podeu fer els vostres donatius a

La Caixa 2100-0272-33-0101212882

Moltes gràcies





Pòrtic

ARMAND PUIG I TÀRRECH
Rector de l'Ateneu Universitari Sant Pacià

En els dos *Pòrtics* anteriors hem parlat de l'amor fidel i de l'amor gratuït. Ho fèiem a propòsit del fonament que sustenta la vida del prevere. El qui dedica la seva vida al servei de Déu i de la humanitat, especialment dels més petits, accepta joiosament el compromís de fidelitat a la crida rebuda. Ara bé, un no és prevere tan sols perquè decideixi de ser-ho, sinó perquè és cridat, per Déu i per l'Església, la qual és l'instrument d'aquesta crida. D'altra banda, és veritat que s'és prevere en virtut de la llibertat d'opció, escrupolosa, no mediatitzada, profundament respectuosa de la voluntat i dels anhels espirituals del qui sent la crida de Déu. En aquest cas, un eventual abús de consciència, una invasió de la pròpia intimitat per part d'una tercera persona, es convertiria en una ferida profunda difícil de guarir. El compromís a favor d'un amor fidel, viscut en la familiaritat i l'acolliment de la paraula de Déu, ve a ser una extensió de la fe baptismal, en la mesura que el qui és admès al ministeri ordenat intensifica en ell el do rebut del Senyor i el viu com a amor gratuït.

L'amor gratuït és el tret constitutiu de l'espiritualitat del prevere. Aquest amor es concreta en una opció de celibat pel Regne de Déu. Si l'amor fidel és propi de qualsevol vocació –començant, òbviament, pel matrimoni que és un compromís de fidelitat mútua i perenne–, l'amor gratuït és propi de l'home o la dona que escullen un camí que passa per un amor inclusiu. L'amor no es desenvolupa, en aquest cas, en una vida de parella, no creix sota la forma primera de marit i muller, anunciada pel designi diví en Gènesi 2,18b: “Li farà una ajuda que li faci costat”. Aquesta frase, que en el text bíblic es refereix a la dona, es pot aplicar igualment a l'home, ja que tots dos esdevenen, per a l'altra persona, una “ajuda” i un “fer costat”. En el cas del celibat, optar per un amor gratuït significa viure un afecte que no queda determinat per una sola companyia sinó que s'eixampla una vegada i una altra en una roda creixent de fraternitat. L'opció de l'amor gratuït, sense companyia o company de viatge, no és fàcil ni evident, i no tots hi estan cridats (vegeu Primera carta als Corintis 7,7). Però no és en absolut una opció de solitaris. En Gènesi 2,18a es llegeix: “No és bo que l'home estigui sol”. La frase, referida per la Bíblia a Adam, és igualment aplicable a la dona. L'ésser humà, tant l'home com la dona, no ha estat cridat a la solitud sinó a la companyia. I, per això, el qui no es casa és com si es casés, si viu el celibat de manera coherent i compta amb l'afecte dels germans i les germanes.

El fonament de la vida del prevere és, doncs, l'amor fidel i gratuït, però també ho és l'amor pastoral. El prevere comparteix l'amor fidel amb tots els batejats, particularment amb els qui emprenen el camí del matrimoni i esdevenen “signe visible de la unió de Crist

i l'Església", com diu la fórmula del ritual sacramental. En segon lloc, el prevere s'afilera amb tots els qui han fet l'opció de celibat pel Regne de Déu, i decideixen de viure un amor gratuït, al marge de l'amor esponsal, sense l'"ajuda que fa costat" d'una altra persona, per endinsar-se en el camí d'un amor que es dona intensament i extensament. En tercer lloc, el bisbe i el prevere, ordenats *ad sacerdotium*, comparteixen, amb els altres bisbes i preveres, l'amor pastoral. Tots ells són membres de poble de Déu que han estat escollits, ordenats i enviats a exercir un amor que brolla de la seva condició de pastors, i que per damunt de tot és un amor universal. Són pastors del poble de Déu i, també, pastors de tots els pobles de la terra. Aquesta és la grandesa de l'amor pastoral: no conèixer fronteres, ser un amor universal.

El bisbe i el prevere porten al cor la seva condició de pastors, aquells que van a buscar l'ovella i se la posen a les espatlles. La lectura d'Ezequiel 34 ens situa dins el marc d'uns pastors que tenen cura de les ovelles, en comptes de tenir cura d'ells mateixos (v. 8). La profecia apunta a uns pastors que s'ocupen de les ovelles que passen dificultats, o bé perquè són febles o estan malaltes, o bé perquè porten una ferida o sofreixen una lesió, o bé perquè estan dispersades o van perdudes (v. 4). Són les ferides del nostre món, que no deixaran indiferent cap pastor que visqui la seva condició d'home sensible i compassiu, fill de la misericòrdia del Pare. En efecte, la lectura d'un altre text, Lluc 15, on es parla d'una ovella perduda (vv. 4-7) i, precisant, s'esmenta la història d'un fill perdut (vv. 11-32), complementa Ezequiel 34. En Lluc 15,11-32 brilla el comportament del pare, que tracta els dos fills amb la mateixa misericòrdia, tant el fill que ha abandonat casa seva i ara vol ser un simple jornalier, com el fill que no ha entès que aquella casa era també la seva i que durant anys s'ha comportat com un assalariat. Un pastor no mira prim, no fa distincions ni diferències, i s'alegra quan després de recórrer moltes valls i muntanyes troba una ovella, perquè "qui salva una persona, salva el món sencer".

Per això un pastor no compta ni mesura per veure si els esforços que dedica a la seva tasca porten a uns resultats petits o grans, perquè el Pare del cel sap de què "teniu necessitat" (Mateu 6,32). No s'enfonsa anímicament quan tira la llavor i no obté la collita desitjada, perquè "un és el qui sembra i un altre el qui sega" (Joan 4,37). No viu neguitejat per les estadístiques i pels nombres com si el do de Déu i l'acció de l'Esperit fossin quantificables, a l'estil d'una empresa que analitza si té guanys o pèrdues, perquè "qui perdi la vida per mi i per l'Evangelí la salvarà" (Marc 8,35). Un pastor no és un buròcrata o un home de negocis, que viu pendent dels resultats.

D'altra banda, un pastor no és un líder a l'estil dels qui dirigeixen o, almenys, pretenen dirigir el món de l'economia o el món de la política. "Liderar" és un terme de moda, provinent d'aquests dos mons, que designa originàriament algú que va al davant d'una empresa o encapçala un projecte polític, amb mentalitat de guanyador i triomfador. Hi ha unes estratègies de lideratge polític i econòmic que provenen sobretot del món anglosaxó i protestant, que han trobat ressò entre alguns sectors de l'Església catòlica i que han eclosionat en determinades propostes pastorals. Preguntes sobre "una pastoral d'èxit" o

“una parròquia d’èxit” responen a plantejaments d’obtenció de “resultats”, que quantifiquen el nombre de persones, d’activitats i fins i tot d’ingressos monetaris. Si les xifres són positives, s’entén que les coses van bé. Em pregunto, però, si el criteri dels resultats ha de ser un criteri últim de la pastoral.

En efecte, la mentalitat empresarial no es correspon exactament a la mentalitat pastoral. Si fos així, reprenent la paràbola de Jesús (Lluc 15,4-7), cap home que tingués cent ovelles, no hauria deixat les noranta-nou al desert i hauria anat a buscar tan sols una ovella. No és un bon negoci posar en risc el ramat per una sola ovella! Un comportament com aquest és impensable si es raona amb mentalitat de resultats. Ara bé, si el criteri és l’amor pastoral –la tercera pota del tríode juntament amb l’amor fidel i l’amor gratuït–, aleshores és clar que val la pena preocupar-se per una sola ovella, al marge del resultat final de la recerca. L’home que busca l’ovella no sap si finalment la trobarà, o si trigarà molt de temps a trobar-la. Però la raó per la qual surt a buscar-la és que el seu cor de pastor no admet que es perdi cap ovella del seu ramat –encara que sigui una de sola!

En la paràbola de l’ovella perduda Jesús convida a raonar, no en termes de resultats sinó en termes de misericòrdia, no en termes de lideratge sinó en termes d’amor pastoral. Dit això, és evident que tot pastor desitja que el seu ramat de cent ovelles passi a tenir-ne el doble o el triple i que el seu ramat es converteixi en una comunitat de poble, però no per això deixarà que es perdi una sola ovella. El pastor, bisbe o prevere, anhelarà i sospirarà perquè la comunitat cristiana que li ha estat confiada es faci gran i creixi com aquella mostassa que de primer era un granet i ara és gairebé un arbre, amb ocells que s’ajiquen a les seves branques, però no permetrà que cap dels més petits es perdi. Malgrat tot, no raonarà amb el criteri del nombre o del resultat.

L’amor pastoral és la categoria que més s’escau als qui, en paraules del papa Francesc, han d’anar davant del ramat (guiant-lo), al mig del ramat (impulsant-lo) o bé al darrere (guarint-lo). Els pastors viuen, com a cosa pròpia, la caritat pastoral, i és des d’aquí que tenen cura de l’Església i de la humanitat sencera. Han estat cridats a lliurar-se al “nosaltres”, tot abandonant el “jo” i les seves servituds. Són companys de camí del Bon Pastor, deixebles de l’Evangeli, servidors de la Paraula i dels sacraments, amics dels pobres, ministres del pa i del calze eucarístics que aixequen per tothom, intercedint pel poble sant de Déu. Aquesta és la seva vocació i la seva tasca. Aquesta és la crida que han rebut. Que rebin l’auxili diví i se’n facin dignes!



Un sol cor i un sol esperit

«CLARET» una pel·lícula que fa dialogar el P. Claret amb el món d'avui

CARLOS SÁNCHEZ MIRANDA

*membre del govern general dels Claretians,
i ex-director del Centre d'Espiritualitat Claretiana de Vic.*

El 24 de setembre es va estrenar a Barcelona, la pel·lícula «Claret», obra de la productora Contracorriente i dirigida per Pablo Moreno. Un encàrrec de la Congregació Claretiana amb motiu del 150è aniversari de la mort de Sant Antoni M. Claret (24 d'octubre de 1870). L'estrena s'ha endarrerit un any a causa de la pandèmia.

El mateix director i productora havien realitzat la pel·lícula «Un Dios prohibido», sobre els 51 màrtirs claretians de Barbastro. Per tant ja havien entrat en contacte amb la tradició claretiana. I han produït pel·lícules sobre altres sants com Pedro Poveda o Soledad Torres Acosta.

La meva participació en la producció de la pel·lícula va ser la d'assessor històric del guió. Ha estat un plaer compartir el treball, durant gairebé tres mesos, amb el director i guionista, Pablo Moreno. He de dir que he pogut treballar amb ell en profunda harmonia i llibertat per expressar les meves opinions, no sempre coincidint amb les seves, atès que ell és director de cinema i jo historiador. Més enllà d'això, ens ha unit la passió pel personatge.

Per valorar i entendre millor la pel·lícula cal tenir en compte alguns aspectes, que indico a continuació.

No és un documental, és una pel·lícula.

No es tracta d'un documental sobre la vida polièdrica del pare Claret ni d'un intent de portar a la pantalla les seves biografies tal com les coneixem. Això hauria requerit, més que una pel·lícula, una sèrie de capítols o episodis. És una pel·lícula, és a dir, una interpretació artística de la biografia i l'espiritualitat missionera del personatge. El director, Pablo Moreno, autor de moltes altres pel·lícules, vol presentar al públic d'avui un Claret històricament cert, però sense recollir tot el que es podria dir sobre el personatge, sinó només el que era útil per al públic d'avui. Per tant, tots els fets més significatius de la vida de Claret es presenten en un moment o altre, directament o tot just insinuats, amb les exigències del llenguatge cinematogràfic. Però el director s'ha centrat sobretot en dos períodes de la vida de Claret: quan va ser arquebisbe de Santiago de

Cuba, i quan més tard va ser confessor de la reina Isabel II a Madrid: l'entorn, les dificultats i els problemes, la seva coherència evangèlica i missionera en aquests contextos, etc.

El pressupost limitat ha fet que les escenes no sempre s'hagin rodat en els paisatges o llocs originals, encara que de vegades pugui semblar-ho. Tampoc s'ha pogut canviar d'actor per a cada etapa de la vida de Claret, tot i que s'ha intentat amb maquillatge expressar el pas del temps.

Hi ha personatges o escenes que són simbòliques.

La pel·lícula compta amb una sèrie de llicències que li permeten presentar escenaris diferents dels reals (com la fundació de la Congregació, la mort de Claret, etc.) i personatges simbòlics que mostren en poc temps un missatge molt dens, com el de la Mare de Déu, que de diferents maneres està present en la vida de Claret, sobretot en la seva mort.

Un altre personatge simbòlic, en el període cubà, és l'esclau Lucas, que representa el tràgic món de l'esclavitud a l'illa. Claret va intentar dignificar els esclaus tant com va poder, donades les lleis que li impedièn declarar-se radicalment en contra, però que no li impedièn utilitzar, tan àmpliament com fos possible, les lleis que ja existien i fer alguns gestos significatius que defensaven la seva dignitat, per exemple la seva negativa a comprar i vendre esclaus en una parròquia. Així mateix, l'atemptat sofert a la ciutat d'Holguín, que quasi li costa la vida, reflecteix les dificultats que Claret va haver d'afrontar a l'illa, no només el problema de l'esclavitud sinó també els impediments als matrimonis interracials i l'oposició d'una part del clergat que no va acceptar les reformes de l'arquebisbe; alhora la pel·lícula mostra l'actitud ferma i valenta de Claret, que estava disposat a donar la seva vida per la missió.

Quin Claret ens vol presentar?

A la pel·lícula podem trobar un Claret totalment històric i contextualitzat en el seu moment. Res del que es presenta és fals. Tot respon a una realitat històrica encara que de vegades es recorre a escenes o personatges que, tot i que no apareguin com a tals en la vida de Claret, ajuden a entendre les seves experiències més profundes.

El director també ha volgut presentar una versió actualitzada de Claret, que permetés dialogar amb el món contemporani. No s'ha volgut fer un treball arqueològic o purament apologètic, ni simplement fomentar la devoció a Claret, sinó presentar un apòstol que intenta conformar-se amb Crist en el seu temps i circumstàncies. Ha evitat presentar un Claret purament devocional, destacant el seu amor per Déu i el seu compromís de millorar el món segons l'Evangeli en tots els llocs on era.

La pel·lícula crec que aconsegueix presentar un Claret profundament espiritual i apassionat per la missió. La dimensió espiritual es reflecteix en tot el seu comportament, però sobretot en algunes escenes com les de la seva relació amb Maria, escoltant la Paraula de Déu, els seus moments de pregària amb el Senyor, especialment en els

moments més durs. La passió per la missió és clarament el fil conductor de tota la pel·lícula des de la seva conversió a Barcelona.

Aspectes que més em satisfan de la pel·lícula

Trobo coherent i atractiu el guió. D'altra banda, la presència d'Azorín (pseudònim de José Augusto Trinidad Martínez Ruiz, de l'anomenada "generació del 98"), com a fil conductor de tota la pel·lícula, crec que és un gran encert, perquè ajuda a confrontar-se amb un dels escriptors que van estar influenciats per la famosa «llegenda negra» construïda contra Claret amb difamacions, calúmnies i adulteració de les seves obres. Azorín va reconèixer que havia comès un error i se'n va retractar, escrivint alguns articles per rehabilitar el personatge, cosa que històricament és certa. També és històric que rebés un anònim d'un claretià i la visita del P. Postius demanant-li que escrivís una biografia de Claret. No va acceptar de fer-la, però sí va escriure els últims articles a favor de Claret, publicats a l'Argentina.

La música del jove compositor Oscar Leanizbarrutia és genial i ajuda a involucrar el públic en el ritme emocional de la pel·lícula. La crítica en fa un gran elogi.

També considero molt bona l'actuació d'Antonio Reyes com Claret, Alba Recondo com Isabel II, i Carlos Cañas com Azorín, entre d'altres.

Finalment, crec que la pel·lícula ha aconseguit presentar Claret com una figura veritablement històrica i, ahora, capaç de dialogar amb la sensibilitat actual i estimular-nos a conèixer Jesús i a esforçar-nos per evangelitzar el món en què vivim.

El testimoni del director, Pablo Moreno

Vull acabar amb el testimoni del mateix director, Pablo Moreno. En una entrevista a l'anuari *La misión claretiana del 2020* (pp. 153-155) afirma el següent: «Vaig dedicar part de l'hivern i l'estiu de 2019 a submergir-me i buscar la bibliografia, escrits i referències, sobre el pare Antoni Maria Claret i Clarà. Un gran oceà que em va semblar molt agitat a primera vista. Només amb un "googleig" ràpid els resultats i la informació obtinguda van ser disperss. I em preguntava constantment com podia ser això, o és que ens enfrontàvem a un arquebisbe amb una dimensionalitat i contradiccions més severes que el Hamlet de William Shakespeare i no encaixava en el discurs». I continua dient: «He d'admetre que la curiositat em va esperonar i vaig devorar tot el material bibliogràfic molt ràpidament, no sé quan va passar, ni com, però una tarda al meu despatx vaig trobar monsenyor Claret assegut davant de la meua taula, m'havia vingut a trobar ell a mi. Tot va començar a tenir sentit, tots els dubtes es van aclarir i em vaig sentir com aquell Azorín dels anys 30 del segle passat, seduït per un personatge únic, un revolucionari avançat al seu temps, un home intel·ligent, espiritual i humà, generós i humil. Un somniador, que somniava amb una d'aquelles missions que de vegades semblen impossibles per a una sola persona, i que, malgrat els contratemps, ensopegades i fuetades que la vida dona, els supera i continua el camí amb renovada força». I conclou: «Hem intentat en la seva pel·lícula mostrar algunes visions d'aquest home llunyà, que ara sentim tan a prop, tan de carn i ossos... ».



Presents com el llevat

50 anys del discurs de Pau Casals a les Nacions Unides

JOSEP MIQUEL BAUSSET

monjo de l'abadia de Montserrat

"*I am a Catalan*". Amb aquestes paraules, Pau Casals va iniciar el seu discurs a les nacions Unides el 24 d'octubre de 1971, avui fa 50 anys, en l'estrena de l'himne de l'ONU que el violoncel·lista del Vendrell havia compost i que ell mateix va dirigir a la seu de l'Assemblea General de les Nacions Unides, a Nova York.

El músic del Vendrell, que, emocionat, va rebre la medalla de la Pau, va adreçar aquestes paraules i va interpretar el *Cant dels ocells*, una melodia que, com digué Pau Casals, naixia de l'ànima de Catalunya i que ell va interpretar com un cant de pau.

Durant la República, Pau Casals es convertí en un símbol d'una Catalunya que anhelava fer un país més lliure. Fidel al govern republicà i fidel al seu compromís polític i social, Pau Casals va fer diversos concerts benèfics i per això, per la seva trajectòria democràtica i catalanista, el franquisme qualificà Pau Casals de maçó i jueu. A més, va ser acusat de celebrar concerts a favor de la República i d'haver donat diners al govern republicà i per això la propaganda franquista digué d'ell que havia mostrat el seu "antiespañolismo marcado", la mateixa acusació que ha rebut el papa Francesc de part de la dreta espanyola, per la carta que ha escrit el bisbe de Roma amb motiu del bicentenari de la independència de Mèxic.

El franquisme va censurar els escrits de Pau Casals i vigilà obsessivament les activitats del violoncel·lista del Vendrell, amb un control compulsiu de la seva vida privada. La dictadura també interferí en els governs dels països on Casals tenia una activitat pública.

En el seu discurs a les Nacions Unides, avui fa 50 anys, Pau Casals va esmentar l'abat Oliba, el monjo que afavorí la vida intel·lectual dels monestirs, amb la creació de *scriptoriums* i de biblioteques, que va impulsar i difondre la Pau i Treva de Déu i donà nova vida a la muntanya de Montserrat amb la fundació del nostre monestir. I és cada 30 d'octubre, que els monjos de Montserrat recordem amb agraïment l'abat Oliba, en l'aniversari de la seva mort.

Besnet de Guifré el Pelós, Oliba va nàixer el 971. Quan el 988 el seu pare, Oliba Cabreta, va renunciar als comtats per entrar com a monjo al monestir de Montecassino, a Oliba li pertocà ser comte de Berga i part del Ripollès. Fins que el 1002, Oliba renuncià als comtats i als seus béns personals i entrà com a monjo al monestir de Santa Maria de Ripoll, d'on va ser escollit abat d'aquest monestir i poc després, de Cuixà, el 1008. Com a

pare de la comunitat, Oliba va fomentar la vida religiosa, cultural i artística, ampliant l'escriptori, on es van traduir importants manuscrits àrabs, grecs i llatins. De l'scriptorium sortiren, a més de les famoses bíblies miniaturades de Ripoll i de sant Pere de Rodes, els Cronicons *Rivipul·lenses*, el *Carmen Caupidoctoris*, la *Brevis historia monsterii Rivipul·lensis* i les diverses redaccions dels *Gesta comitum Baccinonensium et regum Aragonum*, peces fonamentals de la historiografia.

Oliba va ser el capdavanter en impulsar i establir, l'any 1027 a Tolosa, la Pau i Treva de Déu, destinada a suprimir la violència en determinats períodes de l'any, fixats de forma precisa.

En el seu discurs a les Nacions Unides, ara fa 50 anys, Pau Casals, violoncel·lista i director de cor de fama mundial, compromès socialment i políticament amb la democràcia, va fer referència a l'abat Oliba, fundador del monestir de Montserrat. Amb paraules sentides i plenes d'emoció, Casals digué: "Jo soc català. Avui Catalunya ha quedat reduïda a unes províncies d'Espanya. Però què ha estat Catalunya? Catalunya va ser la nació més gran del món. Us diré per què. Catalunya va tindre el primer Parlament, molt abans que Anglaterra. I fou a Catalunya on hi va haver un principi de Nacions Unides. Totes les autoritats de Catalunya es van reunir al segle XI a Tolosa, una ciutat que avui pertany a França, però que abans era de Catalunya, per parlar de pau. Sí, al segle XI! Pau al món, perquè Catalunya ja estava en contra de la guerra, contra allò que les guerres tenen d'inhumà!".

L'Abat Oliba, que el 1025 va fundar el monestir de Montserrat, va morir a Sant Miquel de Cuixà el 30 d'octubre de 1046. Per això enguany celebrem el 1050 aniversari del seu naixement i els 975 anys de la seva mort. Precisament, la carta circular necrològica que els monjos de Ripoll i de Cuixà enviaren als monestirs, amb motiu del traspàs de l'abat Oliba, remarcava la "caritat exímia" d'Oliba, fundador de Montserrat.

En l'inici de l'abadiat de Manel Gasch, nou abat de Montserrat, cal recordar amb agraïment l'abat Oliba, ja que va ser un personatge renovador de la vida eclesial des dels monestirs de Ripoll i de Cuixà i un home de diàleg, defensor dels més febles, promotor de la pau i pare de la Pàtria en la Catalunya naixent.

Tant de bo que el record de Pau Casals en el cinquantenari del seu discurs a les Nacions Unides, elogiant la Pau i Treva de l'abat Oliba, faci que el nostre món, tan ple de violència, retrobi la pau i la concòrdia entre homes, cultures i religions.



Deixebles de l'Evangeli

Beatificació dels màrtirs caputxins

VALENTÍ SERRA DE MANRESA

arxiver dels caputxins

El 24 de gener de 2020 el papa Francesc obria el camí cap a la beatificació dels religiosos caputxins Benet de Santa Coloma de Gramanet, Josep Oriol de Barcelona i Domènec de Sant Pere de Riudebitlles, occits a la ciutat de Manresa durant la revolta i persecució religiosa que començà el juliol de 1936.

Una causa martirial és un fet eclesial que testimonia la fidelitat a Crist i a l'Església; és endinsar-se en el misteri d'amor, de plenitud i de radicalitat en la vivència cristiana que suposa tot martiri. Iniciar una causa de beatificació és recollir de manera sistemàtica, i amb criteris científics i objectius, la documentació i les testimoniances sobre la certesa moral del martiri, en el nostre cas, de tres frares caputxins dels quals es demana a l'Església llur beatificació per la seva fidelitat a Crist. Una volta completat aquest procés, i en ocasió de la imminent cerimònia de beatificació que tindrà lloc a la basílica manresana de Santa Maria de la Seu, oferim per als lectors del *Bon Pastor* un breu resum de l'itinerari biogràfic dels nous beats.

Benet de Santa Coloma de Gramanet, és el nom de religió de Josep Domènec i Bonet. Nasqué a Santa Coloma de Gramanet el dia 6 de setembre de 1892, i una volta cursats els estudis d'humanitats i filosofia en el Seminari Conciliar de Barcelona, sol·licità l'ingrés a l'Orde dels caputxins. Vestí l'hàbit en el convent d'Arenys de Mar el dia 18 de febrer de 1909 i, una volta efectuada la professió temporal el dia 20 de febrer de 1910, acabà de cursar la filosofia al convent d'Olot i, posteriorment, féu els estudis de teologia al convent de Sarrià. Després de la professió solemne, emesa en el convent de Sarrià el 23 de febrer de 1913, rebé el presbiterat el dia 29 de maig de 1915. Destinat al convent d'Igualada hi exercí de formador i professor a l'Escola Seràfica. Posteriorment, el febrer de 1925 fou enviat a Manresa amb el càrrec de vice-mestre de novicis i l'any 1927 fou nomenat mestre de novicis, ofici que exercia quan esclatà la revolta i persecució. Cal esmentar que també fou guardià o superior (1928) i definidor o conseller provincial (1933). Fou un framenor caputxí de tarannà ascètic, model de vida consagrada que treballà intensament per assolir la santedat vivint a fons els reptes de l'espiritualitat franciscana. Com a formador sabia exigir, amb fermesa i dolcesa, als seus novicis el progrés espiritual.

El pare Benet, entusiasmat amb el moviment de renovació litúrgica es formà musicalment amb el cant gregorià a Montserrat, i l'any 1923 fundà a Manresa el grup "Amics del cant gregorià". Orientat pels monjos de Montserrat, reformà l'església conventual dels caputxins i esdevingué un paradigma de simplicitat franciscana i d'elegància litúrgica;

església conventual manresana que fou solemnement consagrada el dia 13 de setembre de 1935 pel també màrtir i beat, Salvi Huix i Miralpeix, llavors bisbe de Lleida.

Amb motiu de persecució religiosa aquest convent caputxí de Manresa fou devastat i incendiat el dia 22 juliol 1936. Llavors, quan es produí aquella difícil i dolorosa situació els frares de la comunitat cercaren acolliment en algunes llars d'amics i benefactors. Benet de Santa Coloma trobà refugi a "Casajoana", una masia situada a la veïna població de Rocafort i Vilomara fins que, ran d'unues delacions, el dia 6 d'agost fou identificat i detingut per uns milicians que l'escarniren i torturaren i que, finalment, assassinaren "*in odium fidei*" al Pla de Cal Gravat, entre el kilòmetre 2 i 3 de la carretera de Manresa al Pont de Vilomara. El pare Benet de Santa Coloma acceptà la mort amb heroica resignació, confessà als perseguidors la condició religiosa i sacerdotal i els oferí el seu perdó.

Domènec de Sant Pere de Riudebitlles, és el nom de religiós de Joan Romeu i Canadell, nascut a la població de Sant Pere de Riudebitlles el dia 11 de desembre de 1882, essent molt jovenet l'any 1897 ingressà al Seminari Conciliar de Barcelona. Una volta acabats els estudis rebé el presbiterat el dia 25 de maig de 1907 i fou nomenat capellà de l' Hospital i Casa de Caritat de Sant Llàtzer de Terrassa. Al sentir, però, un fort ideal missioner, i comptant amb l'autorització del cardenal Casañas, Joan Romeu sol·licità l'ingrés amb els caputxins i començà el noviciat al convent d'Arenys de Mar el dia 3 d'octubre de 1908, amb el nom de fra Domènec. Una volta efectuada la professió solemne el 4 d'octubre de 1912, fou destinat al convent de Tarragona, on hi romangué quatre anys dedicat a la predicació i al confessionari. L'any 1917 el destinaren a l'Amèrica Central, on al llarg de 17 anys treballà pastoralment a Cartago (Costa Rica) i també a Managua (Nicaragua). Després d'un intensa apostolat en el 1930 retornà a Catalunya molt esgotat i força malalt, i sojornà a les comunitats de Sarrià i d'Arenys de Mar i, finalment, a Manresa on visqué fins al dia del seu martiri amb una fama de religiós pietós, observant i molt sacrificat, agraiat per una gran prudència i discreció. Una volta identificat com a eclesiàstic a casa d'uns parents on estava ocult, fou detingut i afusellat el 27 de juliol de 1936 a l'Era del Xivit, ubicada al costat de la carretera de Manresa al Pont de Vilomara. El seu cadàver fou recollit per la Creu Roja, i sebollit l'endemà en una fosa comú del cementiri municipal de Manresa.

Josep Oriol de Barcelona és el nom de religiós de Jaume Barjau i Martí. Nasqué a Barcelona el 25 juliol 1891 i era fill de l' hebraïsta de la Universitat de Barcelona, Dr. Francesc Barjau i Pons, natural de Manresa. L'ambient familiar de pietat i vida cristiana on es desenvolupà la seva infantesa fou a Sevilla, població on el Dr. Barjau exercia de catedràtic d'Àrab i Hebreu. Després de cursar els estudis primaris amb els escolapis de Sevilla, Jaume Barjau retornà a Barcelona amb la seva família i, juntament amb el seu germà Francesc ingressà al Seminari Conciliar de Barcelona. Atret, però, per la figura de Sant Francesc d'Assís sol·licità l'ingrés amb els caputxins, i començà el noviciat al convent d'Arenys de Mar el 21 d'octubre de 1906, on hi rebé el nom de fra Josep Oriol. Una volta efectuada la professió el 22 d' octubre de 1907, completà els estudis d'humanitats al convent d'Igualada, féu la filosofia al convent d'Olot i cursà la teologia a

Sarrià. Realitzà la professió solemne el dia 15 d'agost de 1911, i una volta cursats els estudis, rebé l'ordenació sacerdotal el 29 de maig de 1915. Formà part diverses comunitats i la darrera destinació fou al convent de Manresa.

El pare Oriol es dedicà a la predicació, atenció al confessorari i direcció espiritual, però també s'esmerçà en la recerca històrica i preparà l'edició del *Chorale Psalterium*; una obra monumental que rebé els elogis del papa Pius XI, estampada l'any 1932 a Manresa per a ús de totes les cases de l'Orde caputxí. A més, entre altres obres, escriví la monografia *Liturgia Cartujana* (Barcelona 1932, estudi reeditat el 2020 pel Centre de Pastoral Litúrgica) i *La llum brilla en les tenebres*, (Manresa 1932). En aquesta darrera monografia hi defensà de la historicitat de la Misteriosa Llum (21 de febrer de 1345), en contra dels atacs d'una falsa crítica. També escriví la biografia de la seva tia Sor Francesca de les Llagues (Coloma Martí i Valls, †1899), religiosa de la Divina Providència de Badalona en procés de beatificació.

El pare Oriol de Barcelona i el reverend Pere Vintró foren els primers en morir assassinats a Manresa per la seva condició religiosa el dia 24 de juliol de 1936. Oriol de Barcelona havia trobat refugi en una casa veïna al convent on celebrava clandestinament la Santa Missa, i des d'on visitava i administrava els sacraments a religiosos i religioses ocults. En una d'aquestes perilloses sortides fou descobert i detingut i, després de manifestar-se religiós, fou insultat i assotat. Durant el martiri, mentre perdonava els seus botxins, recitava el *Te Deum* quan el capvespre del 24 de juliol de 1936 era afusellat juntament amb Mn. Vintró en el camí rural del "Pouet de Bufalvent", als afores de Manresa.

El pare Oriol inaugurà la llista dels màrtirs "*in odium Ecclesiae*" dels anys 1936-1939 de la ciutat de Manresa, on hi foren occis: 21 sacerdots diocesans, 3 caputxins (beatificats aquest novembre: Benet, Oriol i Domènec), 3 jesuïtes, 3 germans de l'Orde Hospitalari de Sant Joan de Déu, 3 germans de La Salle i 2 religioses dominiques de l'Anunciata que residien a la ciutat. El procés de beatificació d'aquests tres religiosos caputxins començà a la diòcesi de Vic el 18 d'abril de 1955 i fou tramès a Roma l'any 1962. Deturat el procés un llarg període, es va reprendre i es completà al llarg dels anys 1997-2005. Finalment, el dissabte 6 de novembre hi hagué la solemne cerimònia de beatificació a la basílica de la Seu de Manresa, en una celebració presidida pel cardenal Marcello Semeraro, Prefecte de la Congregació dels Sants.



Reclinats sobre el pit del Senyor

Un prevere sinodal: "vida interior: cor i esperit" (a mode d'assaig)

DANIEL PALAU VALERO

prevere del bisbat de Sant Feliu de Llobregat

director de la Càtedra de Teologia Pastoral Josep Pont i Gol

L'afirmació: «Tenir l'esperit dur i el cor tendre» prové del filòsof francès Jacques Maritain (1882-1973) quan aquest li escrivia en carta al seu amic artista Jean Cocteau (1889-1963), per descriure la veritable actitud pastoral d'una vida cristiana realitzada, plena, madura. De fet, però, a la jove Sophie Scholl (1921-1943), reconeguda activista cristiana, membre del grup de resistència Rosa Blanca, li causava estranyesa i rebuig, doncs en la seva lluita política preferia afirmar de la vida cristiana just el contrari, és a dir, que ni calia endurir el cor, ni calia afeblir l'esperit. Vet aquí un garbuix de perspectives i afirmacions.

Duresa i tendresa són qualitats que mesuren la resistència dels materials sòlids, i que traslladades metafòricament a la vida humana poden adequar-se amb força encert. Són imatges adients per a referir-nos a una vida cristiana, presbiteral, immersa de ple en la sinodalitat? En què ens hem de mostrar durs i en què ha d'aflorar la tendresa? Com hem de cuidar el propi cor i el propi esperit?

La sinodalitat comporta de totes totes la voluntat d'escoltar la veu de Déu present en tot el seu poble. A tots pertoca la tasca d'escoltar i entrar en un procés de discerniment constant. És ineludible. Descobrir la voluntat de Déu i triar amb valentia el camí del Regne per fer-lo més manifest demana a tot el poble de Déu (fidels i pastors) la tenacitat de restar atents a escoltar, conèixer i estimar la veu de Déu, que en els més pobres pot ressonar nítidament. Vet aquí la importància d'endurir no pas la mentalitat, sinó la convicció que Déu ens parla i no abandona mai el seu poble.

Del discerniment no ho podem dir tot en poques ratlles. Ni ho pretenem. La comunicació de Déu passa per molts camins, interns i externs. El prevere sinodal no només practica el discerniment personalment, sinó que sap i motiva els seus germans propers a que el discerniment sigui eclesial. Els clàssics ho definien dient: *sentire cum Ecclesia*. Viure la fe en harmonia eclesial. Només així es pot caminar, i avançar junts, sinodalment. Aquí rau la importància de mantenir-se fermes en allò que és decisiu: l'harmonia amb l'Esperit de

Déu, que suggereix dons diversos, però que no distorsionen la veritable comunió perquè provoquen bàsicament la veritable alegria i la pau que el món no pot donar (cf. Ga 5,22). No és fàcil mantenir-se en aquesta harmonia de l'Esperit, que no és pas un melodia ambiental, sinó una ferma convicció arrelada en la pròpia relació amb Déu i els germans. Salvador Espriu afirmava que «el pas dels anys ho espatllen i ho embruten tot», però abans d'emmalaltir irremeiablement podem lluitar per assolir una bona salut interior. Sabem que les ferides no guarides sempre tornen a manifestar-se. És clau per a un prevere amb trets clarament sinodals de no reduir la vivència de la fe a una rutina o a una mena de saviesa que no es deixa sorprendre per la realitat, perquè ha oblidat la humilitat, la pròpia i la de multituds de creients que s'apropen a Déu per camins molt senzills.

El prevere sinodal es manté ferm, i curiosament rejuvenit, quan s'apropa a l'harmonia que Déu fonamenta. Això succeeix quan resta a la vegada, centrat en Déu i proper al seu poble. I si la relació amb Déu per ser harmoniosa no pot estar tenyida ni de la fredor de la por, ni de l'escalfor d'un pur sentimentalisme, així també la relació amb el poble creient no pot vincular-se a una presència controladora ni a un abandó despreocupat. El prevere que viu la sinodalitat restarà ben disposat a tenir cura de la seva vida d'oració, respectant d'una manera especialíssima, el moment celebratiu per excel·lència de l'Església, l'Eucaristia; no descuidarà la seva preocupació en el camp de la cultura i del pensament actual, per entomar amb agilitat els reptes evangelitzadors presents; no permetrà que la missió encomanada s'allunyi de Déu, és a dir, ni enfosquirà ni distorsionarà l'esperança que l'Amor de Déu ofereix; i pastoralment no es mostrarà tossut ideològicament, sinó que revestit de la imatge del Bon Pastor, amb un cor desitjós d'una conversió personal i eclesial sincera, ajudarà sempre a que el poble de Déu creixi, fent que aquest reconegui la riquesa de l'Evangelí present en la seva vida.

Rentar els peus

La Sagrada Família de Gaudí: La pastoral de la bellesa

JOSEP MARIA TURULL*prevere de l'arquebisbat de Barcelona**Rector de la Sagrada Família i director del Secretariat Diocesà de turisme, peregrinacions i santuaris*

El genial arquitecte Antoni Gaudí i Cornet, la causa de beatificació del qual està en procés, ja expressava el seu profund convenciment que la bellesa i grandesa de la Sagrada Família atrauria fidels i visitants de «tota tribu, llengua i nació» (Ap 13,7). Ell mateix va dir: «Vindrà gent de tot el món a pregar en aquest temple». I el temps ha demostrat l'encert d'aquestes paraules profètiques, ja que cada dia són més veritat.

No hem d'oblidar que la Sagrada Família és un temple expiatori i que, per això mateix, la seva concepció arquitectònica i estètica, així com la seva magnitud, grandesa i estil, estan pensats i concebuts per al seu fi principal: col·laborar al retrobament de l'home amb el Creador perquè, reconciliat per l'expiació dels seus pecats per mitjà del sagrament de la penitència, pugui refer la seva vida cristiana amb la gràcia de Déu.

Ens trobem davant d'una obra impressionant concebuda com una catequesi en pedra de la fe de l'Església, en la qual la llum i el color, el so de la música sacra, les dimensions, la seva esplendor i la seva esveltesa són instruments en mans del mestre Gaudí al servei de la via pulchritudinis, com a via cabdal per arribar a Déu.

Gaudí vivia tan intensament aquest compromís, que manifestava el seu convenciment que «la naturalesa és l'obra del Creador i l'home, l'artista, l'arquitecte, ha de contemplar la bellesa de la creació per intentar reflectir-la en la seva obra». Per això, «tota obra d'art -deia Gaudí- ha de ser seductora, ha d'atreure la gent, tant si és experta com si és profana en el tema. Si ens trobem davant d'una obra d'art de gran originalitat però que ha perdut la seva capacitat de seducció, no és art». Heus aquí, doncs, un principi gaudinià, que inspira la seva obra vinculada a la Bellesa com a camí explícit de reconciliació amb el Pare.

El papa Benet XVI va intuir aquesta concepció gaudiniana i, probablement, aquest va ser un dels motius que van influir en el fet que es desplaçés a Barcelona, en un viatge del tot inusual, per a la dedicació de la Sagrada Família, ja que en la seva homilia en aquest esdeveniment es preguntava: «Què fem en dedicar aquest temple? En el cor del món, davant la mirada de Déu i dels homes, en un acte humil i joios de fe, aixequem una massa

immensa de matèria, fruit de la naturalesa i d'un esforç incommensurable de la intel·ligència humana, constructora d'aquesta obra d'art. Ella és un signe visible del Déu invisible, a la glòria del qual s'aixequen aquestes torres, sagetes que apunten a l'absolut de la llum i d'Aquell que és la Llum, l'Alçada i la Bellesa mateixa». Per al papa Emèrit, no hi ha cap mena de dubte que la Sagrada Família és una creació Bella que reflecteix la Llum i l'Amor de Déu. Val la pena recordar que per a Antoni Gaudí la llum del sol no és més que el reflex de la Llum de Déu, assumint el plantejament de l'evangelista Joan: «Jo sóc la llum del món. El qui em segueix no caminarà a les fosques sinó que tindrà la llum de la vida» (Jn 8,12).

En la seva homilia, el papa emèrit va segellar la unió íntima entre l'obra arquitectònica i l'acció pastoral i catequètica, amb infinites possibilitats, que ofereix la basílica. Benet XVI va dir: «Gaudí va fer quelcom que és una de les tasques més importants avui: superar l'escissió entre consciència humana i consciència cristiana, entre existència en aquest món temporal i apertura a la vida eterna, entre bellesa de les coses i Déu com a Bellesa. Això Gaudí ho va fer no amb paraules sinó amb pedres, traços, plànols i cims. I és que la bellesa és la gran necessitat de l'home; és l'arrel de la qual en neixen el tronc de la nostra pau i els fruits de la nostra esperança. La bellesa és també reveladora de Déu perquè, com Ell, l'obra bella és pura gratuïtat, convida a la llibertat i arrenca de l'egoisme».

Si el desig de Gaudí era el d'acostar els misteris de la Fe a l'home corrent perquè aquest, mogut per la bellesa, reconduís la seva vida al Creador, és obvi que qui arriba a la Sagrada Família, més enllà de visitar-la com un monument més, s'hi pot acostar amb un cor obert al misteri de Déu que hi és mostrat i celebrat. En aquest sentit són molt significatives les visites de tipus catequètic que es realitzen a la basílica, ja que permeten descobrir tota la simbologia religiosa, espiritual, teològica i bíblica que Gaudí hi va deixar impresa. I la nostra experiència és que, com més t'hi endinses, més se t'obra la boca d'admiració, com al mateix papa Benet XVI quan va obrir la porta principal de la basílica el dia 7 de novembre de 2010. D'aquesta admiració es val Gaudí per obrir el cor a l'Esperit Sant per tal que hi pugui entrar i hi pugui fer néixer i créixer la fe per mitjà de la bellesa. El mateix experimentem en les misses que s'hi celebren i, especialment en la missa internacional dels diumenges a les 9 del matí. Tot el conjunt fa que et sentis participant del misteri que s'hi celebra, tant si ets molt creient com si no ho ets tant. Per això cal que les celebracions estiguin molt ben cuidades, amb un correcte *ars celebrandi*, que trobi el just equilibri entre l'elegància i la naturalitat per tal que tothom s'hi senti còmode.



Un bisbe ens parla

Benedicció de l'Abat Manel Gasch i Hurios – Homilia (13 d'octubre de 2021)

+MANEL NIN GÜELL

Exarca Apostòlic per als catòlics de tradició bizantina a Grècia

Beneït sigui el nostre Déu ara i sempre i pels segles dels segles. Amén.

Estimat p. Abat Manel, estimats germans. La celebració litúrgica d'avui, com veieu els qui hi sou presents personalment o us hi uniu a través dels diversos mitjans de comunicació, té un quelcom que la fa si més no un xic especial. Hi veieu molts bisbes, abats i preveres concelebrants, i molts monjos. També ho és d'especial la presidència de la celebració per part d'un bisbe catòlic de ritus bizantí que potser per a molts és desconegut. Però per a d'altres segurament no ho és tant. Agraeixo al p. Abat Manel la invitació paterna i fraterna a presidir aquesta celebració litúrgica a Montserrat. Celebrar a Montserrat és, per a vosaltres monjos i per a mi que he format part d'aquesta comunitat durant molt anys, i me'n sento encara part, és celebrar "a casa".

Hi ha dos aspectes que son fonamentals en aquesta nostra celebració i que voldria subratllar. El primer aspecte: la memòria dels beats monjos màrtirs, dels quals celebrem avui la festa, i a la litúrgia dels quals pertanyen les lectures de la Paraula de Déu que hem escoltat. El segon aspecte: la presència del p. Abat Manel Gasch, assegut aquí al bell mig de la nostra celebració, per a rebre la benedicció com a abat, com a pare i pastor d'aquest monestir de Santa Maria de Montserrat.

El profeta Isaïes ens ha presentat, servint-se d'un llenguatge molt viu i molt bell, la imatge del banquet preparat per a tots els pobles. Sovint els profetes, amb imatges festives, quasi de vida familiar, ens presenten la relació de Déu amb els homes, amb el seu poble. I amb aquestes imatges de vida familiar el profeta afirma: "Aquí teniu el vostre Déu! En Ell hem posat la nostra esperança...". Tot l'Antic Testament prepara l'encontre definitiu, en Jesucrist, de Déu amb l'home; ho fa, podríem dir, amb imatges totes que porten d'una manera o d'una altra a l'Emmanuel, al Déu amb nosaltres. "Aquí teniu el vostre Déu! En Ell hem posat la nostra esperança...". Un Déu amb nosaltres, un Déu enmig nostre, que no ens estalvia l'encontre amb la contradicció, amb el sofriment, amb la mort. Aquest encontre amb el sofriment, amb la creu el vivim sempre però ben segurs que "... En Ell hem posat la nostra esperança...". Aquesta podria ser la frase que enclou la vida i la mort de tants i tants germans nostres cristians que han donat i donen la vida pel Crist, com ho feren els nostres germans monjos màrtirs, les relíquies d'alguns dels quals venerem a la cripta d'aquesta basílica.

A l'evangeli de Sant Joan, en el fragment que hem escoltat pres del seu llarg discurs de comiat, el Senyor ens ha deixat la seva Paraula sempre viva, sempre present en el nostre camí cristià: "Jo us he escollit del món... Tot això us ho faran a causa del meu nom...". Us trobareu amb contradiccions, amb persecucions, amb sofriments. Sempre "...a causa del meu nom...", ben segurs però que "En Ell hem posat la nostra esperança...". Viure l'Evangeli, ahir, avui i sempre, no és mai un camí planer, ans al contrari és un camí on la creu, la del Crist i la nostra, es fa present. És un camí on un món, de vegades hostil i de vegades indiferent, ens demanarà raó de la nostra fe. La paraula del Senyor: "Jo us he escollit del món...", ens infon la força i el coratge per anunciar i viure sempre l'Evangeli, que és la nostra resposta, el nostre testimoniatge enmig dels homes.

Les lectures de la litúrgia d'avui tenen una força especial precisament perquè són proclamades en la festa dels nostres monjos màrtirs, d'aquells germans nostres que, fidels a Jesucrist i a la professió monàstica que un dia varen fer com a monjos en aquest monestir, varen vessar la seva sang com a màrtirs, com a testimonis d'aquell amor a l'únic Senyor de les seves i de les nostres vides encara avui, Jesucrist l'únic Senyor, l'únic Salvador, l'únic Redemptor. "Aquí teniu el vostre Déu! En Ell hem posat la nostra esperança...". En la llarga història del nostre monestir-santuari, sempre als peus de la Mare de Déu, una història mil·lenària, hi trobem un gran nombre de sants monjos, anònims certament però que han estat i continuen essent pedres vives en aquest edifici vivent que és Montserrat, símbol del qual ho és aquesta basílica que ens acull. I com a coronament d'aquest primer mil·lenni de la nostra història, el Senyor ens ha fet el do d'afegir, a la llarga filera de monjos sants i pecadors, fidels i febles, joves i vells..., el Senyor hi ha afegit la corona, la pedra preciosa dels màrtirs, d'aquests germans nostres generosos i fidels, febles i pecadors també segurament, però fermes en l'amor del Crist, que han fet seva, com fem ara nostra, aquella estrofa que cantarem d'aquí a uns dies el primer de novembre: "*Chori... monachorumque omnium, simul cum sanctis omnibus, consortes Christi facite*" / "Els cors ...de tots els monjos, juntament amb tots els sants, feu-nos familiars del Crist". Ells, els màrtirs, per llur testimoniatge i llur martiri, juntament amb tants i tants que ens han precedit, intercedeixen per tal que, també nosaltres, esdevinguem "familiars... del Crist".

En aquest "cor de tots els monjos, familiars del Crist" t'hi afegeixes tu avui, estimat p. Abat Manel, amb un nou ministeri com a abat, com a pare d'aquest monestir. Els grecs diríem: "amb aquesta nova diaconia, aquest nou servei". Què vol dir per a tu, per als monjos, per als escolans i per als pelegrins que avui som a Montserrat, ser beneït abat d'aquest monestir? Us proposo que sigui ara la mateixa celebració litúrgica la que ens guiï pedagògicament en allò que significa per a tu, per a la teva comunitat i per a nosaltres aquesta celebració.

Seguint el ritual, i ara quan acabi aquesta meva homilia, et faré una sèrie de preguntes, a les quals, amb la teva resposta, manifestaràs davant de Déu i dels germans, davant de l'Església, la teva voluntat de dur a terme aquesta diaconia de què parlàvem.

Se't demanarà si vols: “instruir els teus germans, guiar-los i ensenyar-los... portar-los cap a Déu”. A partir del dia que la comunitat et va elegir, no ets un administrador -o si vols no ets “només” un administrador-, sinó que ets algú, que amb la grandesa i la fragilitat de cada ésser humà, des de la teva condició humana -que el Crist ha assumit en la seva encarnació!-, “...has estat elegit per regir les ànimes fent les vegades del Crist”. Instruir, guiar, ensenyar, portar cap a Déu. Un mestratge, un guiatge, un acompanyament, sempre “fent les vegades del Crist”. A través teu el Crist continuarà ensenyant, guiant, portant cap a Déu. “Fent les vegades del Crist”.

No tinguis por totes les vegades que llegint la Regla de Sant Benet, o en tants altres textos dels Pares de l'Església, es parla de l'abat o del bisbe com “el qui fa les vegades del Crist”, com a “vicari del Crist”. No hi renunciïs, no hi renunciem mai a aquest títol! Dic títol però potser hauria de dir sagrament! Crec que és el títol / ministeri més preciós i més “de pes” que els bisbes i els abats tenim i que hem de custodiar. És un “títol / ministeri” que “pesa”, t'ho puc assegurar, però també és un títol, una diaconia, que tantes i tantes vegades et donarà força i consol.

Seguint el ritual de la benedicció, invocarem la Mare de Déu i tots els sants. Les lletanies manifestaran la confiança nostra com a Església en la intercessió i la comunió de tots aquells homes i dones que s'han configurat al Crist: Maria, els apòstols... fins als nostres germans monjos màrtirs que avui celebrem.

Després vindrà l'oració de benedicció com a abat: una epiclesi, una invocació de l'Esperit Sant damunt teu, i també d'alguna manera damunt de la comunitat que t'ha estat encomanada. Allò que es demana per a tu, també directament toca la comunitat dels monjos. El text ens resumeix alguns aspectes fonamentals d'aquesta teva nova diaconia:

Que amb el seu ensenyament penetri el cor dels seus deixebles. Ensenyar, per part teva, acollir el teu ensenyament per part dels germans.

Que sàpiga la cosa difícil i àrdua que ha acceptat: governar ànimes i acomodar-se a moltes maneres de ser... En cada monjo hi trobaràs l'ànima dòcil i l'ànima de vegades tossuda... El cor generós i el cor endurit... No desesperis mai de la misericòrdia de Déu!

Més servir que manar... Un servei, una paraula, un ensenyament que de vegades penetrarà el cor dels deixebles com una pluja suau, i de vegades tindrà la impressió que passa com una torrentada que et semblarà que no deixa petja. No et desanimis i tingue's paciència.

No perdre cap de les ovelles que té encomanades: Cap ovella no és menyspreable, cap. Som, sempre, ovelles que de vegades coixegen i de vegades caminen amb fermesa... Cap no és menyspreable, ni l'ovella perduda, que t'hauràs de carregar una i altra vegada damunt les teves espatlles, ni l'ovella forta a qui, t'ho asseguro, li farà bé una bona paraula amiga i d'encoratjament de tant en tant.

Omplir-lo dels dons de l'Esperit Sant... Tot allò que faràs, que ensenyaràs, serà per a tu i per als germans, un do de l'Esperit Sant.

Que no anteposi res a Crist i que ensenyi que res no li ha de ser anteposat. El Crist, únic mitjancer de qui ens parlava la carta als Hebreus, és Aquell que hauràs d'anunciar sempre

als teus germans monjos, als escolans, als treballadors de Montserrat, als milers i milers de pelegrins que, passada aquesta maltempsada de la pandèmia, el Senyor continuarà cridant a la santa muntanya de Montserrat. Homes i dones que pujaran a Montserrat a buscar-hi una paraula amiga, una paraula de consol, el sagrament del perdó, un lloc de silenci.

Acabarem la benedicció amb el lliurament de les insígnies, d'aquests símbols que faran present, de manera comunitària i litúrgica allò que ets i que has de ser per als teus germans: se't donarà la Santa Regla, l'anell, la mitra i el bàcul, que manifestaran simbòlicament el teu mestratge, el teu amor esponsal per la comunitat, el teu magisteri i el teu pasturatge, és a dir la teva plena configuració amb el Crist. Símbols que faran evident, per a tu mateix en primer lloc, i per als germans, aquesta nova diaconia a la qual el Senyor t'ha cridat.

Estimat p. Abat Manel: els Pares de l'Església han donat al bisbe i a l'abat una sèrie de títols a través dels quals han volgut indicar aquell que en cada Església, i en cada monestir, fa les vegades del Crist: pare, pastor, mestre, guia, timoner, metge -metge de les ànimes certament, però també metge dels cossos: estima, cuida, visita els malalts.

A aquests títols em permeto d'afegir-n'hi un altre, no t'espantis!: l'abat és també "màrtir". En el sentit més fort del terme: màrtir / testimoni del Crist en la comunitat, en l'Església, en el món on ens toca de viure.

Estimats germans, després de la benedicció, celebrarem els Sants Misteris. Invocarem l'Esperit Sant damunt del pa i del vi per tal que en faci el Cos i la Sang del Crist, i per tal que ens faci també, a tu pare abat Manel i a tots nosaltres, màrtirs del seu Evangeli, testimonis de la seva Paraula de vida que acollim cada dia com a monjos, com a pelegrins en un món de vegades sord però sempre assedegat d'una paraula viva, de consol, de misericòrdia, d'esperança.

A la Divina Litúrgia bizantina, després de la narració de la institució de l'eucaristia i de l'epiclesi damunt del pa i del vi, després que l'Esperit Sant n'ha fet el Cos i la Sang del Crist, invoquem la Mare de Déu, aquella en el si de la qual la Paraula es va fer home, es va encarnar. També en aquesta celebració invoquem per a tu i per a Montserrat la intercessió de Santa Maria, la Mare de Déu, per tal que sigui ella sempre per a tu i per a la comunitat aquella guia que et mostri i et porti al Crist, l'únic mitjancer, Senyor i pastor de les nostres vides.

Reprenc, amb un afegit, l'estrofa de l'himne de Tots Sants de què parlava al començament: "*Chori... abbatum monachorumque omnium, simul cum sanctis omnibus, consortes Christi facite*". Que els sants abats i monjos de la història d'aquest monestir et i ens facin "*consortes Christi* familiars del Crist".

"Aquí teniu el vostre Déu! En Ell hem posat la nostra esperança...". Que ens reforci sempre aquesta esperança el Crist Senyor, que regna amb el Pare i l'Esperit Sant pels segles.

Amin.



Hem vist, hem sentit

Imagine, himne gnòstic

XAVIER MORLANS

prevere de l'arquebisbat de Barcelona

Vicari de la parròquia - hospital de campanya santa Anna

Hi ha cançons que, més enllà de la intencionalitat del seu autor, esdevenen autèntics himnes generacionals que arriben a transmetre a un gran públic un missatge de pau i positivitat. Aquest és el cas de *Imagine*, de l'ex-beatle John Lennon, cançó de la qual aquest dies se'n commemoren els cinquanta anys (La Vanguardia 10/10/21). Com diu el periodista i expert en comunicació Gabriel Jaraba, l'alegria del Beatles no era com l'alegria frívola del Charleston dels anys '20. Per primera vegada la música popular transmetia un missatge de pau i de fraternitat a tota la humanitat. Molts ens sentim hereus d'aquell llegat universal.

Tanmateix reconèixer l'excel·lència de cançons com *Imagine* no impedeix fer-ne una anàlisi de la lletra i del seu significat cinquanta anys després. El desig final, un món en pau i unit, és sens dubte compartit per tothom. Ara bé, en el camí per arribar-hi, hi pot haver discrepàncies legítimes. «Imagina que no hi ha països», vol dir imaginar un món on no hi ha diversitat de pobles, de cultures, de llengües,... «Imagina que no hi ha res pel que morir» vol dir imaginar un món sense causes per les que valgui la pena donar la vida. Repeteixo, la intenció és bona i compartida, però la proposta sembla voler negar la condició encarnada de l'ésser humà que implica inevitablement un arrelament, un mínim d'àmbit personal propi, un amor a la pròpia terra, i els conflictes que inevitablement aquesta condició comporta.

Intentar superar la conflictivitat humana «per dalt», apel·lant a una suposada condició angèlica en què els éssers humans accedirien directament a un estadi de pau i fraternitat tot fent abstracció de la seva condició carnal, és una vella aspiració que ja trobem al segle II de l'era cristiana amb el nom de gnosticisme (sense "a"). Per cert, un món «sense religions» ¿vol dir que les religions en si mateixes són dolentes? O bé ¿són una mediació, entre d'altres, (associacions, partits, sindicats) per a canalitzar cap a la pau les millors energies dels ciutadans que lliurement les vulguin practicar? En definitiva, un món unit, sí; però un món uniforme on tot és igual a tot, on ha desaparegut tota diferència (lingüística, ideològica, sexual, religiosa) és un món inquietant. Certament, no es pot demanar a una cançó que transformi el món, sinó que inspiiri actituds de fons. La intenció de *Imagine* era bona, la situació del món cinquanta anys després és ben deplorable.